

שיעור 6: הכרעת ספק באמצעות מיגו (ב,ב-ג,א)

הקדמה

בשיעורים הקודמים הזכרנו שיש לבית הדין מס' דרכים להכריע בדיני ממונות: ראיות, חזקות, עד אחד לחייב שבועה או אולי גם לפטור, נאמנות מוכר וכו'. אמנם, כל הדברים שמנינו כעת הם נתונים חיצוניים, ויש מקום לשאול: האם יש משמעות למה שהצדדים עצמם אומרים בבית הדין? כלומר, האם ניתן להגיע להכרעה דרך עולם הטענות?

ראשית, נסקור את מה שאנחנו מכירים בתחום **הטענות**:

כמובן, כפי שלמדנו לעיל, הודאת בע"ד שהיא כמאה עדים זה מקרה שבו הטענה ממש מכריעה את הדין.⁸²

עוד יש בעולם **הטענות** 'בריי' ו'שמא', שבזה ראינו מחלוקת אמוראים אם ברי עדיף. בסוגיא של המע"ה ראינו ש"זה כלל גדול בדין אפי' במקום של ברי ושמא.⁸³ יש לנו עוד דבר אחד שקשור עם טענות - שבועה. אין כאן בירור חיצוני, אלא יש כאן דבר שניתן להגדירו כאמירה חזקה יותר של הבע"ד את הטענה שלו (=אני כ"כ משוכנע בה שאני לא מפחד להישבע עליה), ויש לכך השפעה על הדין.⁸⁴

בסוגיא שלנו אנחנו נפגשים עם כלי נוסף שקוראים לו 'מיגו'. גם כאן אין הכרעה דרך ראיה חיצונית, אלא הכרעה שמגיעה דרך הטענות של הצדדים - דרך מה שהם טענו ודרך מה שהם היו יכולים לטעון.

מהו 'מיגו'?

נפתח בדברי הראשונים⁸⁵ שמגדירים בעיקר את הגבולות של דין מיגו, ומתוכם נתבונן בעז"ה בסברות הדין:

תוסי' (ב, א ד"ה 'וזה נוטל רביע'): שואל על המקרה השני במשנה 'זה אומר כולה שלי וזה אומר חציה שלי... זה נוטל שלשה חלקים וזה נוטל רביע' – מדוע לא האמינה המשנה לטוען החצי שכל החצי שלו, במיגו שהיה טוען שכולה שלו והיה נוטל חצי.

בפשטות ההבנה ב'מיגו' היא מקבילה למושג "מה לי לשקר" – והכוונה היא: אתה חושב שאני שקרן? אם הייתי שקרן, הייתי יכול לטעון טענה אחרת ולקבל את מה שאני רוצה. אם כן, זו הוכחה שאני דובר אמת.

⁸² אמנם, יתכן להסביר שבעצם היא אומרת שאין דיון, כי אין שני צדדים שמתווכחים...

⁸³ אמנם, במקום שאין מוחזקות יתכן שברי יכריע (כך כותב הרמב"ן בב"ב לגבי שניים או חזים). בנוסף, בתוך ברי ושמא ישנה הבחנה של תוסי' של ברי גרוע ושמא טוב וכו'.

⁸⁴ שבועה זה כלי שמשמש גם במקרה שיש מוחזקות, כאשר ישנו משהו שמערער מאוד את המוחזקות. למשל: עד אחד או מודה במקצת, כפי שנראה בסוגיות לקמן.

⁸⁵ יש לנו שני מקורות בדברי הראשונים: בתחילת המסכת בדף ב בנוגע לדין זה אומר כולה שלי וזה אומר חציה שלי, ובדף ג בדברי רבה סוגיא של מיגו לאפטורי משבועה.

כפי שתוס' אומרים המיגו שהם מציעים מבוסס על גמרא בדף ח עמוד א, שאומרת שיש פה חידוש – הייתה הו"א לפטור את הטוען חציה שלי משבועה בגלל שהוא 'משיב אבידה', שהרי היה יכול לטעון 'כולה שלי'.⁸⁶

הגמרא עונה: אין סברא להגיד שייפטר מהשבועה בגלל זה, שהרי אם תאמר כך תהיה פה עדיפות גם לצד הטענה הפחות טובה – והיא הפטור משבועה. לפיכך אם תפטור משבועה בטענה הפחותה במיגו שיכל לטעון יותר, כבר בטל מיגו, שהרי יש עדיפות לטעון את הפחותה על מנת להיפטר משבועה. כלומר, הגם שטוען החצי מפסיד רבע, הוא מעדיף לזכות ברבע טלית ללא שבועה, מאשר בחצי טלית ע"י שבועה. ובלשון הגמ': 'קמ"ל דהאי איערומי קא מערים - סבר אי אמינא כולה שלי בעינא אישתבועי, אימא הכי דאהוי כמשיב אבידה ואיפטר'.

אז אם הגמ' דוחה את המיגו הזה, מה תוס' מקשה?

תוס' כאן מדבר על מיגו קצת אחר. בדברי התוס' אין רווח לצד הטענה הפחותה, שהרי תוס' מציע שהאדם ישאר עם השבועה גם על החצי, לכן נאמין לו שמגיע לו חצי, שהרי יכל לטעון כולה ולקבל את אותו דבר – חצי טלית בשבועה!^{87, 88}

מיגו להוציא

אומרים תוס' - מתרץ ריב"א דמיגו להוציא לא אמרינן.

לפי ריב"א מתי מתחשבים במיגו? כשיש מוחזק ובא תובע ומערער עליו, אז הנתבע יכול באמצעות מיגו להשאיר את החפץ בחזקתו, אבל במקום שהתובע בא להוציא מהמוחזק - מיגו לא יועיל.

מה הסברא בדברי ריב"א? בפשטות, כדי להוציא ממוחזק צריך ראייה חזקה - כמו עדים⁸⁹, ומיגו זה לא מספיק ראייה.

מיגו להוציא ב'שניים אוחזים'

יש להעיר: להגיד את התירוץ של ריב"א במקרה של 'שניים אוחזים' - זה קצת יותר מורכב, שהרי לכאורה 'שניים אוחזים' טוען החצי מוחזק בחצי, אז למה ריב"א קורא לו 'מוציא'?

צ"ל שכיוון שהוא טוען שיש לו רק חצי, והשני טוען כנגדו שכולה שלו, אז בחצי שהוא מודה הוא כלל לא מוחזק ורק השני מוחזק, וממילא הם מוגדרים 'שניים

⁸⁶ רואים שתוס' הבין שהביטוי 'משיב אבידה' הוא מקביל ל'מיגו'. יש מקומות שרש"י כתב שמשיב אבידה זה סוג של תקנת חכמים (לדוג' ד, ב ד"ה 'אינו אלא כמשיב'), אבל בפשטות תוס' לא לומד את זה כך (מיגו בפשטות הוא דאוי - כך משמע משאלת רבא בדף ג'. ועיי'ש רמב"ן ד"ה מפני מה הראשון, ע"י בית יעקב לבעל התיבנות, כתובות ט).

⁸⁷ נראה שלכן היה חשוב למרדכי בהצגת השאלה לציין 'לישתבע שהוא חציה שלו ויטול החצי'.

⁸⁸ ניתן להגדיר על סמך הגמ' בדף ח' שאין מיגו כשיש רווח בטענה הפחותה שלא קיים בטענה היתירה, וזאת אפי' אם יש בה גם הפסד אחר, כיוון שיש בזה חשש הערמה, אבל כשהטענות שוות יש דין מיגו (יתכן שההגדרה יותר מתונה, והגמ' שם הגבילה רק כשהרווח הוא פטור משבועה).

⁸⁹ כפי שפירש רש"י במשנה: המע"ה - בעדים.

אוחזים' רק בחצי השני. אם טוען החצי ירצה לקבל את כל החצי, הרי הוא מוציא רבע מחבירו (כך נראה בהגהות מרדכי).⁹⁰ אולם, התוס' רי"ד ממאן להחיל את העיקרון של 'מיגו להוציא' במקרה של שניים אוחזים':

'וראיתי מתרצים דלא אמרי' מיגו כי אם להחזיק בידו ולא להוציא מחבירו. ואינו נראה לי תירוץ זה, שגם זה להחזיק הוא, שכך הוא מחזיק בה כחבירו. ואם היה אומר כולה שלי הוה שקיל חצי אילולי מפני שהודה שחציה אינה שלי'.

תוס' רי"ד אומר: הוא לא מוציא, שהרי במצב של שניים אוחזים אם הוא היה טוען כולה שלי, הוא גם לא היה מוציא כי אז המוחזקות היתה בכל.

יתכן שנחלקו בכך שתוס' מפרש 'מיגו להוציא' - לפי המצב לאחר טענתו, ועכשיו רוצה להוציא באמצעות המיגו. ואילו תוס' רי"ד מפרש לפי המצב שהיה אם היה טוען את הטענה שיכל לטעון.⁹¹

בנוסף יש להעיר על תי' התוס' מהגמרא בדף ב: הגמ' שואלת⁹² מדוע לרבנן יש במשנה שבועה? והרי על כל חצי טלית יש להחיל דין המע"ה ולהשאירה ביד המוחזק. מתרצת הגמ' שאין כאן דין המע"ה כי שניהם אוחזין. כלומר, לענייננו ב'שניים אוחזים' יש מוציא קלוש שלא צריך ראייה כדי להוציא, ומספיקה שבועה כי המוציא מחבירו מוגדר רק 'מחוסר גוביינא' ולא מוציא ממש.⁹³

צ"ל בדעת תוס' שאמנם אין במקרה של הטלית מספיק מוחזקות בשביל להחיל את הכלל של 'המוציא מחבירו', אבל כן יש הוצאה ממוחזק ברמה ש'מיגו' לא מועיל להוציא ממנו.⁹⁴

אם כן, תוס' מרחיב את הכלל של 'מיגו להוציא' לא אמרינן" גם למקומות שהמוחזקות לא כ"כ חזקה.

שקו"ט בדין 'מיגו להוציא'

תוס' מקשה על העיקרון ש'מיגו להוציא' לא אמרינן' מגמ' בב"ב (לב, ב):

הגמרא עוסקת באדם שהיה מוחזק בקרקע פחות מג' שנים, ותבע אותו המר"ק בטענה 'מאי בעית בהאי ארעא?'. במצב כזה, בד"כ, אם אין למוחזק שטר מכר הוא בבעיה של 'אחוי שטרך', כי 'עד תלת שנים מזדהר איניש בשטריה'. מה עשה

⁹⁰ בחצי שהוא מודה, למרות שהוא מחזיק - הוא לא נחשב מוחזק. משל למה הדבר דומה - מה נאמר במקרה של שניים אוחזים בטלית זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלך' מי המוחזק? ברור שהראשון, שהרי השני מודה לו שהוא שלו.

⁹¹ יתכן לתלות מחלוקת זו בחקירה שלק' אם מיגו זה ראייה או כח הטענה.

⁹² לפי תוס', רא"ש ורי"ח.

⁹³ כלשון רש"י שם ד"ה 'תרוייהו תפסי' וד"ה 'בשבועה פלגי לה'.

⁹⁴ ע"י בתרוה"ד (שיד) שסובר כדעת תוס' שגם במוחזקות כאן לא נאמר מיגו כדי להוציא, אך מסייג שרוב כדי להוציא אמרינן במוחזקות חלשה כזו, למרות שבד"כ אין הולכים בממון אחר הרוב.

המוחזק? הביא שטר מכר מזויף. המערער אכן טען שהשטר מזויף, ואז התכופף המוחזק ולחש לרבה: 'אני מודה שזה שטר מזויף, אבל באמת היה לי שטר מכר אמיתי, אך הוא אבד'.

אומרת הגמ' שרבה רצה להאמין לו במיגו שהיה יכול להמשיך עם השקר של השטר.⁹⁵ רב יוסף חולק ואומר שלא מקבלים את המיגו.

תוס' מסביר את דעת רב יוסף: המיגו גרוע, כיוון שהוא כולו בנוי על שקר. מה שייד לטעון 'תאמין לי שאני לא שקרן' כאשר כבר התברר שאתה כן שקרן?! מי שמציג מסמכים מזויפים - לא יכול לקבל על ידי זה תעודת יושר...

רב אידי בר אבין אומר שבמקרה של תביעת קרקע הלכה כרבה, ואילו במקרה של תביעת ממון הלכה כרב יוסף. מה פשר ההכרעה של רב אידי?

נחלקו בזה הראשונים:

דעת רשב"ם – יש ספק האם לפסוק כרבה או כרב יוסף, לכן משאירים את הממון אצל המוחזק.⁹⁶

דעת תוס' שם – נראה לר"י שלעניין השאלה אם המיגו מתקבל או לא – הגמ' פסקה כרבה. בכל זאת, בתביעת ממון לא פוסקים כרבה, כי המיגו הוא 'מיגו' להוציא.

נמצא שלפי תוס' בב"ב, הסוגיא פסקה לפי העיקרון שימיגו להוציא לא אמרינן. לעומת זאת, לפי רשב"ם יש לסוגיא ספק אם המיגו מתקבל, אבל לו היה מיגו, לכאוי היינו מוציאים גם מן המוחזק. נמצא שלפי רשב"ם אומרים מיגו להוציא. אלו דברי הראשונים שם בב"ב.

תוס' אצלינו שואל על עצמו מהגמרא בב"ב: לכאורה, מוכח מרבה שאומרים מיגו להוציא!

אמנם, לפי מה שלמדנו בתוס' שם, ניתן היה לתרץ שאולי רבה סובר כך, אבל מסקנת הסוגיא שלא אומרים מיגו להוציא. אולם, תוס' כאן מתרץ אחרת – שם המיגו הוא אחר. שם זה מיגו של 'אי בעי שתיקי' ומיגו כזה הוא מיגו טוב יותר, ולמיגו כזה יש כח גם להוציא.

כלומר, יש מיגו שאומר: 'תאמין לי כי הייתי יכול להגיד טענה אחרת'. אבל יש מיגו שאומר: 'תאמין לי כי בכלל לא הייתי צריך לפתוח את הפה והכל היה קורה כרצוני. לכן אם פתחתי את הפה – זה לא צריך לקלקל לי...'. מיגו כזה, לדעת תוס', יכול גם להוציא.

מה הסברא בזה?

⁹⁵ מדובר שפשוט שהוא היה יכול לקיים אותו, כמו שתוס' כאן כותבים, שהחתימה היתה ניכרת לעומדים שם ובקלות היה ניתן לקיים, או כדברי רשב"ם שם שהשטר היה 'שטר אמנה' כך שהעדים באמת חתמו עליו, אך מבלי שבוצעה המכירה באותו זמן.

⁹⁶ רשב"ם מסכים להגדיר את האדם היושב בקרקע כמוחזק. זה לא כ"כ פשוט, כיוון שהתובע הוא מרא קמא, וליושב אין חזקת ג' שנים.

א. מיגו דאי בעי הוה שתיק הוא יותר משכנע. אם מיגו רגיל אומר שאתה צודק כי היית יכול לשקר ולקחת בטענה אחרת – זו לא הוכחה וודאית, כי יש מקום לפקפק עליה ולומר שאולי פשוט לא חשבת על הטענה השנייה, או אולי יש לך איזו שהיא עדיפות, שאנחנו לא יודעים עליה, לטעון דווקא את הטענה שטענת. לכן זה לא מספיק משכנע ברמה של להוציא. לעומת זאת, 'מיגו דאי בעי הוה שתיק' אומר שלא היית צריך לחשוב על כלום, ולכן אין לך צורך להסביר למה לא אמרת דברים אחרים, כי ממילא המציאות הייתה מובילה לזה שהחפץ היה מגיע אליך.

ב. מיגו דאי בעי שתיק זה כבר לא מיגו אלא יותר מזה. זה כמו "הפה שאסר הוא הפה שהתיר". הרי אילו הייתי שותק היה החפץ שייך לי, אז אם אתה נותן לי לדבר - תקשיב לי עד הסוף (או: אם כל מה שאתה בונה זה עלי - אז תסמוך על כל דברי).

לסיכום, תוס' מחדש כלל שמיגו להוציא לא אמרינן. אמרנו שלכאוי זה תלוי במחלוקת ראשונים בסוגיא בב"ב, ואת הכלל הזה תוס' סייג ואמר שמיגו דאי בעי שתיק אמרינן גם להוציא.

על כך יש להוסיף: הזכרנו שלפני ר"י בתוס' בב"ב מיגו להוציא לא אמרינן ולכן בממון פסקנו כרב יוסף, אז לכאורה לפי ר"י אפי' במיגו דאי בעי שתיק לא מוציאים ממון.⁹⁷

ההגהות מרדכי⁹⁸ מסייג את הכלל של מיגו להוציא לא אמרינן, ואומר שאם בנוסף למיגו יש לתובע חזקה מסייעת או ברי מול שמא - אמרינן מיגו גם להוציא. ייתכן להסביר שיש כאן צירוף של ראיות שמספיקות להוציא, ויתכן לומר, לפחות בנוגע לברי ושמא, שהמוחזקות של הנתבע פגועה בזמן שהוא טוען רק שמא.⁹⁹

מיגו מממון לממון

המרדכי מביא תירוץ נוסף לשאלת התוס' – "מיגו מממון לממון לא אמרינן".

מה פירוש המושג 'מיגו מממון לממון'?

במיגו רגיל לדוג', אדם שתבע את חברו באמצעות שטר, וענה לו חברו שהוא כבר שילם – כלומר, השטר 'פרוע'.

במקרה זה הנתבע נאמן במיגו שיכל לטעון שהשטר מזוייף. במקרה זה מדובר **בדיון פנימי על תביעת אותו הממון**. לעומת זאת, במיגו מממון לממון מדובר על

⁹⁷ אמנם, יתכן שר"י סובר שהמיגו שם לא נחשב מיגו "דאי בעי שתיק", כיוון שתחילתו במעשה זיוף השטר של האדם, ולולא הזיוף לא היה מספיק לו לשתוק לגמרי, וצ"ע.

⁹⁸ סי' תטז בסופו.

⁹⁹ הערה נוספת – מבואר בתוס' שמיגו הוא לא ראיה מספיק טובה כמו עדים ולכן אין כח למיגו להוציא ממון. היחס בין עדים למיגו בעצם נתון במחלוקת בגמ' בב"ב (לג, ב). להלכה לא אומרים מיגו נגד עדים, ומיגו נגד 'אנן סהדי' גם כן לא אמרינן (עיין כתובות כז).

טענה **שיכל לטעון על ממון נוסף**, שהוא לא טוען עליו בעלות בטענתו הנוכחית. במקרה כזה, אומר המרדכי, אין דין 'מיגו'.

בהגהות מרדכי¹⁰⁰ הסביר את העניין יותר :

ההגהות מרדכי מביא דוגמא לדין מיגו מממון לממון - אדם שישב שלוש שנים בשדה ואכל פירות במשכנתא דסורא (שהמלווה אוכל פירות מהשדה, ומקזז מהסכום שהלווה חייב לו). בשלב זה, מבחינה תיאורטית, הוא יכול להחביא את השטר של המשכנתא ולספר שהקרקע שלו, שהרי ישב בה ג' שנים.

אם יאמר אותו אדם: 'במיגו שיכולתי לספר **שהשדה שלי**, ולא עשיתי זאת, האמינו לי **שהבית של הלווה הוא באמת שלי**'. זה "מיגו מממון לממון", ואת זה לא אומרים (אפילו אם ערך השדה והבית שווים).

מה הטעם לחילוק הזה? נציג מספר הסברים :

א. הנ"י מסביר שהעניין תלוי במיגו דהעזה – אנו מניחים שהעובדה שאדם מעיז לטעון על דבר אחד, אינה מחייבת בהכרח שהיה מעיז לטעון גם על דבר שני, לכן אין מיגו מדבר לדבר אחר.

ב. ה'תומים' (קיצור כללי מיגו בסוף סימן פב ס"ק קלו) מציע הסבר אחר – אם אני יכול להשיג את החפץ בדרך ברורה, ובחירתי בדרך אחרת להשיג את החפץ הזה עצמו – זה מיגו ברור והגיוני. אבל כאשר מדובר בחפץ שלא היתה לך דרך להשיג אותו - מה זה משנה שהיית יכול להשיג משהו אחר?¹⁰¹ אמנם, לכאורה, ההסבר של התומים לא מתרץ את קושיית התוס' בשניים אוחזים, שהרי שם הטוען חציה שלי רוצה חצי טלית במיגו שהיה טוען כולה שלי ומקבל את **אותו חצי הטלית**.

ג. ר' יהודה מעטוף הציע: כשאני טוען 'חציה שלי', אני רוצה לקבל את החצי שבידי. אבל כשאני טוען 'כולה שלי' – אנחנו חולקים חצי חצי בכל אחד מהחצאים. אם כן, אני תובע משהו אחר, שהרי בעצם כשטענתי 'חציה שלי' לא טענתי על הרבע שביד חברי, אלא רק על החצי שבידי, לכן גם המקרה הזה נכנס לגדר של מיגו מממון לממון לא אמרינן.¹⁰²

ד. ה'תומים' מקשה על ההסבר הזה ומעלה הסבר נוסף - 'לולי דמסתפינא': במיגו של שניים אוחזים הטוען מנסה לקבל נאמנות לא בטענה חליפית, אלא בטענה נוספת - זה לא מיגו. כלומר, הוא לא מחזק את הטענה המקורית שלו ע"י "שיכלתי לטעון טענה אחרת", כי 'כולה שלי' זו לא טענה אחרת על חצי, אלא טענה נוספת - שגם החצי השני שלי - זה כבר לא 'מיגו'.

¹⁰⁰ ס"י תטז.

¹⁰¹ יתכן שאפשר להסביר שהסברא מאחורי זה היא שמא יש לך עדיפות לבית ולכן אתה רוצה אותו ואת הקרקע אתה לא רוצה, אך יתכן שיש כאן סברא יותר משמעותית – אם אין לך שום מיגו על החפץ הזה, אז אין לך שום סיבה לקבל אותו. וכי אדם שיש לו עדים ששדה פלונית שייכת לו יכול לתבוע בית אחר?! בבית הדין נדרשת ראייה לגבי העניין הנידון דווקא.

¹⁰² ע"י משפט ערוך כללי מיגו בסוף הע' 370.

אמנם, יש להעיר שהמיגו שהגמ' בדף ג' מציעה במקרה של מודה במקצת לכאוי' סותר את טענת ה'תומים', כי זה בדיוק המיגו – נאמין למודה במקצת (וכופר במקצת) במיגו שהיה כופר בכל. אומר התומים שזה בדיוק מה שהראשונים שאלו על עצמם מהגמ' שם, ותירצו שבאמת זה מיגו כל דהוא, שאמרינן רק לאפטורי משבועה ולא אמרינן לאפטורי מממון.

ה. אולי אפשר להציע עוד הסבר מדוע מיגו מממון לממון לא אמרינן – פשוט אין לדבר סוף. אם על כל טענה נצטרך לבדוק את כל האפשרויות הרווחיות שקיימות בין התובע לנתבע, הרי אין בזה גבול, לכן זה לא אפשרי. אם נגיד שמיגו זה תקנת חכמים, יותר פשוט להציע הגבלה זו.

מיגו בדדמי

החידושי אנשי שם על ההגהות מרדכי מתרץ תירוץ נוסף: מתי אומרים מיגו? במקרה שאתה חושד בבעל הדין שהוא משקר, אז הוא אומר לך: 'אלו הייתי שקרן הייתי טוען טענה אחרת - 'מה לי לשקר', לכן יש לי ראייה שאני דובר אמת'.

לעומת זאת, במקרה שאני לא חושש שהוא משקר, אלא רק שהוא טועה – אין מיגו. אמנם, אני לא אומר שאתה שקרן, כי יש לך הוכחות שאתה לא, אבל אני רק אומר שאולי אתה טועה. אתה באמת חושב שזו המציאות, אבל טעית. כך הגמ' מסתפקת בנוגע לעדות אשה על בעלה שמת במלחמה, שלא יועיל מיגו כיוון שבמלחמה אשה מעידה בדדמי (יבמות קיד, ב - קטו). כך גם אצלנו במקרה של טלית – אולי הוא פשוט טעה וחשב שאכן מגיע לו החצי כי הם הרימו יחד, אבל הוא טועה והשני הרים ראשון.

אמנם, הוא מקשה על עצמו מהגמ' בדף ח' שמציעה לעשות את המיגו הזה, ולא חוששת לדדמי.

מיגו לאפטורי משבועה

כפי שהחידושי אנשי שם הקשה על עצמו מהגמ' בדף ח', גם הראשונים מקשים על עצמם מהגמ' הזו ביחס לדין של מיגו מממון לממון - מדוע הגמ' צריכה לומר שאין מיגו מצד הערמה, ולא אמרה שזה מיגו מממון לממון?

ומתרצים, ששם זה מיגו לעניין פטור משבועה, וביחס לשבועה סגי במיגו כל דהוא. היה אפשר לומר שדבריהם נאמרו רק בנוגע למיגו מול שבועת התקנה. אולם, כפי שהזכרנו בדברי ה'תומים', הראשונים הקשו על עצמם גם מהגמ' (ג, א) לגבי מודה במקצת שעולה ממנה שאומרים מיגו מממון לממון גם כדי לפטור אותו משבועת מודה במקצת שהיא שבועה דאורייתא, ומבואר שסוברים שמיגו כל דהוא פוטר אפי' משבועה דאורייתא.

הנקודה הזו מתבררת אותנו לסוגיא נוספת בדיני מיגו - סוגיית 'מיגו לאפטורי משבועה':

הגמרא בשבועות (מה, ב) מדברת על שבועת השכיר, שתקנו חכמים שנשבע ונוטל, כיוון שבעה"ב טרוד בפועלים ולא זוכר למי שילם.

אומרת הגמ': כל התקנה היא דווקא כששכרו בעדים, אבל אם לא שכרו בעדים, יש לבעה"ב מיגו שהיה טוען שהשכיר כלל לא עבד אצלו.¹⁰³

רבא מקשה: לפי זה, איך יש מציאות של שבועת שומרים? הרי מתוך שיכול לומר להד"מ - יכול לומר נאנסו! ונמצאת מבטל שבועה דאורייתא!

מתרצת הגמ': שבועת השומרים זה במקרה שהפקיד בשטר, ואכן יש לומר שבכל שבועת שומרים דאורייתא מדובר במקרה כזה.

מבואר בגמ', לכאורה, שאומרים מיגו לאפטורי משבועה דאורייתא – שבועת השומרים.

שיטת ר"י מיגאש

אומר הר"י מיגאש (מובא בר"ן שם): קשה מאוד להישאר עם המסקנה של הגמ' - למה אין משנה מפורשת או מקור קדום אחר שכתוב שם שבועת השומרים היא רק כשהפקיד בשטר?

לכן הוא אומר שהגמ' בעצם בנויה כך: רבא סובר שבאמת לא אומרים מיגו לאפטורי משבועה, וזה בעצם מה שהוא מקשה על רמי בר חמא, אם אמרת שמיגו פוטר משבועת שכיר, אז אם כן איך יש שבועת השומרים? רמי בר חמא דוחק ומתרץ, אבל רבא נשאר בדעתו שלא אמרינן מיגו לאפטורי משבועה, וברור שכך ההלכה, ושבועת השומרים שייכת גם היכא שהפקיד בלא שטר.¹⁰⁴

אם כן, בר"י מיגאש מבואר ההיפך מסברת המרדכי כאן – ר"י מגאש סובר שלא רק שמיגו כל דהוא לא מועיל ביחס לשבועה, אלא אפי' מיגו טוב שמועיל לממון לא מועיל לשבועה.

שיטת ר"ן

אמנם, הכרעת הר"ן היא לא כמו הר"י מיגאש, משום שלדעתו מוכח מהגמ' כאן ובב"מ שאמרינן מיגו לאפטורי משבועה, אבל לגבי שבועת השומרים יש תירוץ אחר – 'החזרת' במיגו דינאנסו' זה מיגו דהעזה, ומיגו דהעזה מול שבועה לא אמרינן, כמו אצלנו בב"מ ג'.

כך יש לומר גם בנוגע לשכיר - זו ההעזה לומר 'לא שכרתיך'.

אולם, הר"ן מסייג שכל זה ביחס לשבועת מובמ"ק ושבועת השומרים, אבל מול שבועת עד אחד לא אומרים מיגו לאפטורי משבועה, כיוון שבעד אחד אמרה תורה שעד אחד 'קם לשבועה' – היינו שהוא ממש כמו שני עדים הקמים לחיוב ממון, כך עד אחד קם לחייב שבועה, ובמיגו לא מצליחים להתגבר על שני עדים.

¹⁰³ תוס' מקשה – וכי בגלל שיש לו מיגו בעה"ב יהיה פחות טרוד בפועלים? אנחנו חוששים שהוא טועה בגלל הטרדה, ומה יועיל פה מיגו? זה כמו מיגו בדדמי! ומתרץ: שכיון שטוען 'ברי' ולא 'שמא' – נאמן. פה תוס' קצת מצמצמם את ה'בדדמי', ואומר שיכול להיות שאם משהו טוען ברי חזק לא נגיד לו שהוא מדמיין...

¹⁰⁴ ועוד הוא מוכיח שלא אומרים מיגו לאפטורי משבועה אפי' משבועת המשנה – מהמכיר כליו וספריו ביד אחר. עיי"ש.

שיטת רא"ש

הרא"ש כותב על דברי הר"י מגאש שדבריו אינם נהירים – מדוע שיהיה הבדל בין מיגו לעניין שבועה למיגו לעניין ממון? מיגו מועיל מדאורייתא (וכך נוקטים רוב השיטות, שזו סברא ברמת דאורייתא). אז אם אתה נותן נאמנות מדאורייתא – למה לא תתחשב בזה גם לדיני שבועות? מלבד זאת, השבועה עצמה היא ממון, שהרי שבועה זה משהו שבהמשך הדין ודברים יתהפך לממון.

הרב ליכטנשטיין¹⁰⁵ מסביר את דברי הרא"ש: לא ייתכן מצב שמיגו לממון אמרינן ואילו לאפטורי משבועה לא אמרינן.

אם המיגו הוא בירור – למה שהבירור שיכול להיעשות על ידי המיגו לגבי ממון, לא יוכל לברר גבי שבועה?

ועוד, גם אם המיגו לא מועיל לשבועה - הרי כשאדם שמחוייב שבועה לא נשבע, בדרך כלל, נוצר חיוב ממון. אולם, כאן לא יהיה חיוב ממון, כי שוב יבוא המיגו ויפטור מהממון. כלומר, חיוב שבועה הוא בעצם חיוב ממון, אז מה הבעיה שמיגו יפטור משבועה?

בנוסף, מציע הרב ליכטנשטיין: גם אם תאמר שמיגו לא פוטר משבועה, אפשר לומר הגדרה קצת אחרת - מיגו לא פוטר משבועה, אבל הוא עובד בדיוק כמו ששבועה עובדת. מה שבועה עושה? מבררת, אז כאן יש בירור באמצעות המיגו.

הסבר מחלוקת הראשונים

יתכן שהראשונים נחלקו מה חזק יותר - חיוב שבועה או חיוב ממון. איזה חיוב באמת יותר חזק: שבועה או ממון? נראה שיש לנו ראיות לכאן ולכאן: בשביל לחייב שבועה מספיק עד אחד, בשביל לחייב ממון צריך שניים. אז לכאורה עוצמת החיוב בשבועה פחותה מאשר בממון. אם כן, אם מיגו פוטר מממון במקרה שהיה כנגדו מחייב חזק, ודאי שיפטור משבועה.

מאידך: גם אם אדם הצליח להגיע למצב שהוא לא חייב ממון, עדיין ייתכן לחייב אותו שבועה. למשל אם אדם הצליח להגיע למצב שאין כנגדו ב' עדים אלא רק אחד, עדיין התובע יצליח לחייב אותו שבועה. אם כן, רואים שאע"פ שיש לאדם כוח להיפטר מממון, לא בהכרח הוא יצליח להיפטר משבועה.

לצורך ביאור נוסף, נעיין בדברי נושאי הכלים לשו"ע חו"מ בסימן רצ"ו.

עיר שושן

'מיגו' בנוי על 'מה לי לשקר' - היו לי אופציות טובות לבחור (ובטוח חשבתי על האפשרויות האלה, הכל ע"מ לא לשלם...), ולא בחרתי בהן, אז יש בכך הוכחה שאני דובר אמת.

אבל, אם ידעת שמקסימום תתחייב שבועה, אז לא חיפשת את כל האופציות. אדרבה, נוח לאדם להישבע ולשכנע את כולם שהוא לא חייב ממון, ממילא לא שייך פה מיגו.

¹⁰⁵ בבא בתרא, פרק חזקת הבתים, שיעור על מיגו לאפטורי משבועה.

אמנם, קשה על דבריו – האם באמת אדם מעדיף להישבע? הרי אנו יודעים שאדם מנחם להישבע. הגמ' בדף ח אומרת שאדם מערים ומסכים להפסיד חצי רק כדי לא להישבע.

יש אחרונים שאמרו את הדברים בסגנון קצת מתון יותר :

נכון שאדם מעדיף לא להישבע, אבל בכל מקרה השאלה היא האם האדם עשה סיעור מוחות ע"מ להעלות את כל הטענות האפשריות. הטענה היא שמול שבועה אדם לא עשה עד כדי כך, לכן אין לו מיגו. אולם, גם בכך לא נפטרנו מהקושיא שהקשנו מהגמ' בדף ח'.

סמ"ע

מול שבועה אין צורך להשתמש במיגו. במקום שאנו עומדים לפני צעד חריג של הוצאת ממון ממוחזק – אמרנו שאם יש מיגו אז לא נוציא. כאשר אנו עומדים מול שבועה בלבד – אין לנו סיבה להתערב ולמנוע את השבועה, כי זה לא כ"כ נורא שאדם יישבע.¹⁰⁶

ט"ז

שבועה וממון זה שני עולמות שונים. שבועה תכליתה לברר,¹⁰⁷ ולכן גם אם יש סברא טובה מכח המיגו שטענתו אמת, נוסף לברר בכל אמצעי נוסף שיש בידנו, לכן נשאיר את חיוב השבועה. לעומת זאת, ביחס לממון עצמו, אם יש בירור מסוים באמצעות המיגו שהנתבע צודק - א"א להוציא ממנו ממון.

הבנת דין 'מיגו' ומרכיביו

לעיל כתבנו שהסברא הפשוטה היא ש'מיגו פירושו "מה לי לשקר". כלומר, אומר טוען ה'מיגו': אם הייתי שקרן הייתי טוען אחרת, לכן על בית הדין להאמין לי שאני דובר אמת.

לכאורה, סברת 'מה לי לשקר' שייכת לעולם הראיות.

על הבנה זו קיימת קושיא – ב"ד טוענים עבור יתומים שיצא עליהם שטר חוב של אביהם: "פרוע במיגו דמזוייף". הטוענים כאן הם בית הדין! אם כן, איך יש כאן מה לי לשקר?

מסיבה זו חידשו האחרונים מושג: "כח הטענה". בהמשך לכך הציגו האחרונים חקירה - האם מיגו זה נאמנות או כח הטענה?

משמעות המושג 'כח הטענה' היא שהזכויות שהייתה טענה פלונית נותנת לך הינן שמורות עבורך, וגם אם טענת טענה אחרת, אתה מקבל את הזכויות של הטענה עליה התבסס המיגו שלך.

¹⁰⁶ יש להעיר שמשמע מלשונו שמיגו זה דרבנן והש"ך מקשה על זה.

¹⁰⁷ יש לציין כי עד עכשיו התבוננו בכוחו של מיגו ועפ"י הסברנו את הסברות. אבל כמובן יתכן ששייכת כאן גם השאלה מה ענינה של השבועה ויתכן שדווקא בצד הזה נחלקו הראשונים (עיי"ש בשיעור הרב ליכטנשטיין).

בהסבר זה הרווחנו את הבנת המקרה לעיל עם היתומים. אע"פ שאין נאמנות של "מה לי לשקר" מכל מקום יש להם טענה חזקה אחרת, ועליה מסתמכים. (ע"י קובץ שיעורים חלק ב' סימן ג'¹⁰⁸)

אולם, אחרוני זמנינו (מנחת אשר בב"ב סי' יז) שאלו על כך: זו הגדרה מאוד יפה, אבל היא לא ברורה מסברא - למה שיהיה לאדם כח נאמנות בטענות שאינו טוען? מאיפה היסוד הזה? מיגו זה סברא עם תוקף דאורייתא. להגיד "מה לי לשקר, לכן תאמין לי" - זה הגיוני! אבל סתם להגיד שבגלל שקיימת טענה אפשרית אחרת בעולם יש לי את הכח שלה - זה לא ברור!

הרב פישר ב'בית ישי' (סי' קיא) שאל שאלה נוספת: כח הטענה זה בעצם 'טענין' - ב"ד טוען עבור בעל הדין, ונותן לו את כח הטענה השנייה. הרי ק"ל ש'טענין' נעשה רק ליתומים?

נציג שתי הבנות מתוך דברי האחרונים: ¹⁰⁹

א. קהילות יעקב סימן ג': **המיגו מבוסס על התפיסה הראשונית שלנו על הסיפור.** מבחינתנו, נגד חזקת החיוב שהציג התובע יש לנתבע חזקה מעולה, כי יש לו טענות טובות מאוד. אמנם, אח"כ הוא טען טענה גרועה, אבל זה לא משנה, כי התביעה לא נחשבת מספיק חזקה מול המוחזקות שלו, לכן מבחינתי הנתבע נשאר מוחזק.

ב. הרב פישר (בית ישי סי' קיא): **כח הטענה אומר שלתובע אין טענה נגד הנתבע.** הטענה שלו חלשה מאוד, כי הנתבע יכל בקלות לנפנף אותה, לכן מבחינתי אין כאן תביעה. כלומר, ההיגיון של מיגו הוא לא שהנתבע חזק, זה לא ה"מה לי לשקר" הקלאסי, אלא העניין כאן הוא שהנתבע מלכתחילה חלש, כי לנתבע יש שלל טענות טובות, ולכן לא כ"כ משנה לי מה הנתבע בחר בפועל להגיד, כל עוד הוא לא אמר משהו שמחייב אותו מדין הודאת בע"ד.

אפשרות נוספת להסברת מיגו ככח הטענה

אפשר אולי להציע אפשרות שלישית.¹¹⁰ לצורך כך, נקדים ונעיין ברמב"ם הלכות טוען ונטען פרק ו הלכה א-ב:¹¹¹

בעלי דינין שבאו לבית דין.

טען האחד ואמר: מנה יש לי אצל זה, שהלויתיו או שהפקדתי אצלו או שגזל ממני, או שיש לי אצלו בשכר, וכן כל כיוצא בזה.

והשיב הנתען ואמר: איני חייב כלום, או אין לך בידי כלום, או שקר אתה טוען.

¹⁰⁸ להגדרה הזו יש נפ"מ גם לצד השני - 'מיגו' מוגבל בדיוק בכוח הטענה גם במצב שאולי 'מה לי לשקר' ייתן יותר. עיי"ש.

¹⁰⁹ ע"י הבנות נוספות בשיעורי הרב מרדכי ב"ב, פרק חזקת הבתים, עמ' קנד-קנה.

¹¹⁰ מופיעה גם בספר 'על גדות ים התלמוד' של הרב צבי קפלן, עמ' 193 והלאה.

¹¹¹ ע"י דיון בדבריו בריש סי' עה.

אין זו תשובה נכונה, אלא אומרים בית דין לנטען: השב על טענתו, ופרש התשובה כמו שפירש זה טענתו, ואמור אם לוי' ממנו אם לא לוי', הפקיד אצלך או לא הפקיד, גזלתו או לא גזלתו, שכרתו או לא שכרתו, וכן שאר הטענות.

ומפני מה אין מקבלים ממנו תשובה זו?

שמה טועה הוא בדעתו, ויבא להשבע על שקר, שהרי אפשר שהלוחו כמו שטען והחזיר זה את החוב לבנו או לאשתו או שנתן לו במתנה כנגד החוב, וידמה בדעתו שנפטר מן החוב.

לפיכך אומרים לו: היאך תאמר איני חייב כלום? שמה אתה מתחייב מן הדין לשלם ואין אתה יודע? אלא הודע לדיינין פירוש הדברים, והם יודיעוך אם אתה חייב או אין אתה חייב.

ואפילו היה חכם גדול, אומרים לו: אין לך הפסד שתשיב על טענתו ותודיענו כיצד אין אתה חייב לו - מפני שלא היו דברים מעולם, או מפני שהיו והחזרת לו, **שהרי אנו דנין במתוך שיכול לומר בכל מקום.**

מתוך סיום דברי הרמב"ם, נוכל להבין כך: אדם יודע שכל מילה שהוא יאמר עלולה להתפרש לרעתו. לכן אנו חוששים שהוא לא ידבר או ידבר בתמציתיות. והרי, כפי שהסביר הרמב"ם בדבריו הראשונים, יש לנו עניין גדול שאדם יבאר את טענתו, כדי לזהות מצבים של טעויות וכדו'. מתוך כך, הרמב"ם מציע לכך פתרון - אנחנו אומרים לאדם: אתה יכול לדבר מבלי לדאוג, שהרי **אנחנו 'דנים במתוך'**. כלומר, אתה לא תפסיד את מה שלא טענת, כי אנחנו טוענים בשבילך לפי כל הטענות האפשריות שלך. זה מה שעומד מאחורי המושג 'מיגו' כיכח הטענה' שהזכירו האחרונים.

מדוע אנו עושים כך? מה הרווח שלנו מכך? אנחנו כמובן לא נעשה מיגו לכל דבר. הנתבע ידבר, וכך נדע מה המקרה. אם הוא יאמר דבר שמחייב אותו באופן מובהק, כי הוא לא הבין את הדין או טעה בהבנת המקרה - נחייב. לעומת זאת, אם יש בדבריו טענת פטור - אנו נטען לו כל טענת פטור אפשרית.

מהו 'מיגו' לפי הבנה זו?

לכאורה, זה סוג של תקנה שאנחנו מסכימים לתת לבעלי הדין את כח הטענה כדי שידברו. יתכן שזהו כלי של בית הדין שמבוסס על הפקר ב"ד. לכאורה, קשה להגיד שזה דאורייתא.

אולם, הרא"ש כתב שמיגו זה דאו'. מה נסביר לשיטתו? עוד קשה: הרי יש דין מיגו גם באיסורין. כיצד עובד המיגו שם? האם אנחנו יכולים לתת לאדם נאמנות של 'כח הטענה' באיסורים?

אכן, באנציקלופדיה התלמודית (ערך מיגו) מביאים שבכל מקרה המיגו באיסורים מתקיים רק במקרים שיש בהם סברא של 'מה לי לשקר'. המרכיב הנוסף של כח הטענה קיים רק בדיני ממונות.

זה מתאים לדבר נוסף: האחרונים כתבו שמיגו זה לא או כח הטענה או נאמנות, אלא גם וגם. כלומר, יש באמת במיגו שני מרכיבים - 'מה לי לשקר' ו'כוח הטענה'.

אמנם, יש מקומות שיש רק 'כח הטענה' ואין 'מה לי לשקר'. לדוג': במיגו דהעזה אין 'מה לי לשקר', כי יש העזה, אבל יש 'כח הטענה'.
האחרונים אומרים שבמקומות שהמיגו מבוסס על כח הטענה בלבד הוא מועיל לעניין ממון, אבל לא לעניין שבועה.

לדוגמה: מבואר בתוס' כאן שלא אומרים מיגו דהעזה לאפטורי משבועה, אבל יש תוס' במקומות אחרים שאומרים שבממון אמרינן גם מיגו דהעזה. מה הסברא? 'מה לי לשקר' זה בירור, ולכן במקום שיש למיגו כח של 'מה לי לשקר' הוא מועיל גם לפטור משבועה. לעומת זאת, 'כח הטענה' זה רק כח, לכן הוא מועיל רק לעניין ממון.

יש פה בעצם נקודה חשובה - המושג של 'כח הטענה' אומר: אני לא גובר עליך **בעולם הראיות**, אך יש לי עדיפות עליך **בעולם הטענות**.¹¹²

קושיא על דין 'מיגו' ותירוץ העילוי ממיצ'יט

בחי' העילוי ממיצ'יט (סימן נא) שואל שאלה: לכאוי, כל המה לי לשקר של מיגו נכון רק על האדם הראשון שתטען בעבורו מיגו, אבל אחרי שחידשת את דין מיגו אז כל המה לי לשקר' בטל, כי אם תשאל את עצמך: למה לא טענתי את הטענה השניה? התשובה תהיה: כי היא טובה בדיוק כמו הטענה שטענתי, אז למה לי לטעון אותה? אי"כ בטל כח המיגו! כלומר, אחרי שכתבת בשו"ע את דין מיגו אז הרסת את כח המיגו.

לשיטות שסוברות שמיגו זה 'כח הטענה', ניתן ליישב שכח הטענה נשאר, אבל העילוי ממיצ'יט עונה תירוץ מחודש יותר:

הוא אומר דבר כזה: בעצם הבעיה שהעליתי היא בעיה, אבל מה אני יכול לעשות איתה? לפסוק שהמיגו לא מועיל? הרי בשעה שאני יפסוק שהמיגו לא מועיל והוא לא זוכה בטענתו השניה כמו בטענתו הראשונה, אז חוזר שוב המיגו, וא"כ אני בבעיה - אין לי איך לפסוק! אז מה אני עושה? לא פוסק, ומספק אני לא מוציא מהמוחזק. כלומר, לדברי העילוי ממיצ'יט, מיגו זה הנהגת ספק ולא הנהגת ודאי. לפי דבריו ברור מאוד למה לא אומרים מיגו להוציא.

אמנם, כל זה בממון, אבל כשיש חיוב שבועה אז הנתבע נדרש לברר. לדבריו, מיגו לא מברר, אלא רק יוצר ספק, לכן מיגו לא פוטר משבועה.

על כך הוא מוסיף עוד חידוש נפלא: הראשונים הוכיחו משאלת הגמ' על מובמ"ק שאומרים מיגו לאפטורי משבועה. איך יסביר זאת הר"י מגאש?¹¹³

עונה העילוי ממיצ'יט תירוץ מיוחד, שמבוסס על דבריו הנ"ל: במודה במקצת, גם אם תפטור מובמ"ק משבועה בגלל המיגו, עדיין ישאר לו 'מה לי לשקר', כי הרי אם הוא היה כופר בכל היה פטור לגמרי, וכשהוא מודה במקצת הוא משלם חצי,

¹¹² כמו שהזכרנו, יש דברים בעולם הטענות כמו 'ברי ושמאי', ויש דברים של ר' שמעון שקופ, שמאריך בתוקף של עולם הטענות. עיי' בספר דולה ומשקה עמ' 27 והלאה.

¹¹³ אולי אפשר לענות שמשיב אבידה זה יותר ממיגו, ואולי אפשר לענות שהוא מסביר כעין הסוגיא בב"ק ק"ז, שהשאלה למה כופר בכל פטור ולא למה מובמ"ק חייב.

אז עדיין טענת מודה במקצת היא טענה גרועה יותר, וא"כ נשאר לנתבע כח 'מה לי לשקר', ולכן הוא פטור משבועה.

שיטת תוס' הרי"ד ותירוץ הרב יוסיפון

החידוש בעילוי ממיציט הוא שהוא מחשב את הסברות של מיגו גם אחרי דין מיגו. באופן דומה נראה שהלך בתוס' הרי"ד בסוגיא (ב, א), ובכך תירץ את קושיית התוס' :

אומר התורי"ד : תוס' מציע שמי שיטען חצי יקבל חצי, אך הרי אם תאמר שגם מי שיטען 'חציה שלי יקבל חצי, אז טענת כולה שלי לא היתה מקדמת אותו מבחינת מה שהוא היה מקבל, וממילא הפכת את התמונה, כי עכשיו יש עדיפות לתופס לטעון חציה שלי ולקבל חצי, מלטעון כולה שלי ולקבל חצי.

מה העדיפות? זה מצב שהטען יצא הרבה יותר אמין, כי הוא קיבל את כל מה שהוא טען. לכן אומר התורי"ד : מה שתוס' מציע זה בכלל לא מיגו, כי יש עדיפות לטענת חציה שלי, אמנם לא בתוצאה ההלכתית אבל כן בנראות שלה.

כלומר, התוס' רי"ד הולך כמו העילוי ממיציט שחושב מה יקרה אחרי המיגו, אבל הוא הולך קצת יותר קדימה, וברור לו שבמקום שנגיע לתוצאה **יותר טובה** מהטענה החלופית ולא לתוצאה שווה, אז כבר אין מיגו בכלל - **לא רק שיש ספק, אלא כל המיגו בטל.**

כהמשך לדברי התוס' רי"ד, הרב יוסיפון שליט"א הציע לתרץ את קושיית העילוי ממיציט באופן דומה : גם בכל מיגו רגיל מדובר שהטענה שנצרכת למיגו היא טענה גרועה יותר - עובדה שהיא היתה צריכה מיגו, ולא היתה בה נאמנות בלעדיו. מסיבה זו גם אחרי המיגו יש לנתבע נאמנות מכח העובדה שהוא טען טענה גרועה למרות שהדין שווה.

לדוג' : בטענת 'פרוע' במיגו דמזויף יש עדיין ריעותא בטענת 'פרוע', שהרי עומד מולה שטר, וממילא עומדת מולה טענת 'שטרך בידי מאי בעי?', לכן טענת מזויף טובה ממנה, כיון שאין בה כל ריעותא, משום כך גם לאחר דין מיגו נשארת הנאמנות של מיגו. ודפח"ח.